

Адміністрація міститься:
Wien, VIII. Josefstädterstrasse 9/9.

Прийом передплати що дні, крім свят, від 9 до 1 г.

Редакція:

VIII. Josefstädterstr. 9/9.

Редактор приймає що дні, крім свят, від 11 до 12 г.

Рукописів редакція не повертає.

Шановних п. п. авторів і кореспондентів редакція ласкає прохати писати чистко, чорнилом і обов'язково на одній сторінці аркуша.

З огляду на невеликий розмір газети редакція застерігає собі право скрочувати статті і виправляти мову рукопису.

Виходить раз на тиждень.

Орган вільного козацтва.

Нота 2:

Відень, Середа, 19 жовтня 1921 р.

Рік 1^й.

Українці всіх земель єднайтеся!

Партія чи народ?

Коли народ користується всіми животворними засобами, якійому дає культура, господарський добробут і державна незалежність, тоді розвиток широкого й живого партійного життя в організмі такого народу не тільки бажаний, але належить потрібний, бо він веде народ чимраз вище на шляху поступу. Однаке горе державі, якої життя вироджується в жадобу поставити користь партії або окремих одиляць вище загального добра народу. Така держава починає хилитись до упадку, бо в її організмі закрадається черв партійної та особистої корупції, яка, як се знаємо в історії, зруйнувала вже багато держав і народів.

Горе народові, котрій не має власної самостійної держави, та проте роздертий партійними спорами. Такому народові дуже важко скласти в себе чужинецьке ярмо, тим більше, що ворог усякими засобами скріплює в ньому його внутрішню роздертьство на основі ві-

домої засади „divide et impera“. Такий народ ніколи не увільниться в кайданів, бо він не зможе здобути на одиноку засаду, яка запевнює успіх у боротьбі: народе, стань, як один муж, на ворога!

Серце стискається в болю, коли доводиться ствердити ось який глибоко трагічний факт: від року 1914 аж по цинішній десятилітії национальної діяльності наші землі й руйнували нас не так наші споконвічні вороги, Москалі й Поляки, як ми самі себе самих. Руйнували руйнуємо ми себе самих страшним партійним розбіттям, крайньою особистою нетерпимістю, особистими честильовими забаганнями або просто брудними затіями, божевільними випадками проти себе у прилюднім і навіть у приватному життю, убиваємо одні одніх якимось несамовитим українським індівідуалізмом, який так уже виродився, до такого одичання довів, що Москалі й Поляки нас просто легковажать.

Та найбільша трагедія в сьому, що ми помимо страшенної науки, яку нам дала наша партійна роз-

дертість, нічим нужденого животіння як мізерні скитальці на еміграції, ще досі не прийшли до голови по розуму! Іще досі наші партійні провідники здебільшого обкідають один одного найшоганішими лайками, ще досі українська преса у краю й за кордоном миє здебільшого тільки партійні бруди; ще досі навіть поодинокі Українці дишуть отрутою особистих підозрівань, зависті й ненависті й один одному радби в серце ніж устроють!

Дійшло до того, що деякі чужі народи не тільки перестали дивитися на нас, як на свідомий себе народ, але не вважають нас навіть бодай яким партійним конгломератом, тільки або політичними авантурниками, оперетковими дипломатами або й чимось, що соромно на сьому місці повторити.

Причина розвалу наших дотеперішніх змагань, корінь нашого народного, суспільного, морального й особистого занепаду тільки один: у противенстві до всіх народів, які виступили на світову

арену в подіях од 1914 аж по цинішній день, ми не викresали у своїй душі сього одинокого вогню, який дає нове життя, а якому імена: національна свідомість і національна єдність. Якби ми були після вибуху революції на Сході Європи виступили в боротьбу за незалежну Україну одною збитою національною масою, українська держава істнувалаб сьогодня як наймогутніший державний організм із поміж усіх новоутворених держав! Рішаючу вагу останніх сімох літ зрозуміли всі другі, менші й культурно та фізично слабші за нас народи. Вони закинули свої партійні й особисті ріжниці й завдяки сій мудрій політиці здобули собі державну незалежність. Ми, Українці, були одиноким народом, який не творив сам для себе історії, не був впovні свідомим того, що брак обеднюючого народного чуття пімститься на нас страшенно, бо важке колесо історії перешеде безпощадно через нас і розвадить, розворощить нас. І так воно стало як мусило статися.

Листи від українських хліборобів до української інтервенції.

Лист перший.

Доброго здоров'я,
любі земляки!

Часто пишете ви листи до нас, українських хліборобів, щоб ми їх читали, та за науку собі мали. А ми їх читаемо, та свій розум маємо.

Перед очима нам проходить недавне минуле і ваша наука, якої ми слухали. Думаємо ми, міркуємо сюди й туди — тай до того приходимо: всяку науку приймати тра, добре над нею наперед розмисливши.

От хотьби й глянути назад на останні три-четири роки. — Чи ми, українські хлібороби, ті, яких ви зважили звати українським народом — не слухалися вас, української інтелігенції? Чи не приставали ми цілими селами, громадами до Селянської Спілки? Чи не йшли гуртом у партію українських С.-Р.-ів?

Чи не піддержували вас в Центральній Раді? Чи не голосували так, як ви нам наказували? Чи не їздили на Трудовий Конгрес, чи не засідали по трудових радах? Чи не служили вам вірою і правдою в українському війську? Та що з того всього маємо? Комунію, червоне військо, голод, холод, хороби, а от тепер ще й московську сарану, що хмарою суне до нас по „хлебушко“, що руйнує, доніщує в край наші угобі хазліства.

Хто ж винен у тому всьому? Кажуть, що таке питання тепер не на часі, — що тепер треба забути і простити один одному минулі провини та помилки і всім з'єднатися в одну громаду, щоб позбутися усього того лиха.

Добре, нехай і так. Але хто ж тепер поведе тую громаду? Де є запорука, що вона вийде на праву путь, що не наробить вновь тих самих помилок? „Історія вчить“ — говорять; історія нас дечого вже навчила, і зовсім не гріх ніякій глянути їй прямо у вічі і знайти

впнуватого бодай на те, щоб йому по щирості простити.

Хто ж справді випулати? Чи ми — „народ“, що творили революцію, — чи ви інтелігенція, що вчили нас, як тую революцію робити? Обое рябое! Або як кажуть кацапи: „по Сеньке й шашка!“ Мовляв: який їхав, таку й здібав! Та все таки, кому більше дано, в того більше й вимагається, а ви — інтелігенція, ви ж в розумі і сільземлі нашої. Правда, ви любите уникати відповіді перед народом в той спосіб, що посилаєтесь на народну мудрість. Так робите ви частенько, а надто, коли вам самим круто доведеться в вашими теоріями, коли вони загонять вас у нікуди. — Та тільки оправдання та дуже лукаве, і тепер вже годі за нього ховатися. А на що ж ми вас вчили? Нашо за науку вашу як коли останню корову продавав батько хлібороб? За для того, що син по науці вертався знова до батька по розуму? Ні, годі вже з тим оправданням! Нашої „народної“ му-

дрости вистарчить нам на те, щоб ви нас в той спосіб вже більш не дурили!

Так от, набравши розуму, позасновували ви партії, пописали статути та програми і нас почали до партій присоглашать, щоб ми робили так, як у програмах ваших писано. А ми й у партії ваші й все робили так, як у програмах писано було. І робили — треба призватися по совісті. Сказано в програмі: землю в поміщиків відбирати — одибралі, сказано: робітничий та селянський контроль заводити — заводили, сказано: соціалізувати — соціалізували. Як уміли, так і робили. Не ми винні, що не так робилося, як треба було, або як хтось думав — на те ви над нами були, щоб тою роботою керувати, та нас туди, куди слід направляти!

Тай хіба ми не зробили того, що стояло у ваших програмах? Хіба ми не виконали їх дословно, так як вони писані, не минаючи ані титла, ніже тій комі?

Soborna Ukraina.

Умови передплати:

1 к. 2 к. 3 к.

Україна . . . гр. 50 100 150

Галичина | звестр. | штук. 40 80 120

Австрія | зорока |

Буковіна | хей | 5 10 15

Румунія . . .

Чехословач-

чина . . . к. ч. 4 8 12

Німеччина . . . к. н. 5 10 15

В країх Далек.

Уні . . . фр. 1 2 3

Югославія . . . дин. 8 6 9

Америка на три місяці 1 долар

Польща . . . и. п. 150 300 450

Поодиноке число
8 кор. австр.

Оголошення після умови.

Ми, не виступивши перед обличчя наших одвічних ворогів як гордий, свідомий народ, обєднаний одною святою метою, не уявляли собою твердої, гранітної скелі, тільки з причини нашого новного розведення, розвиття й розваддя утворили для наших ворогів порожнє, се відоме „ұасцім“, у яке кождий вітер дув, у яке всякий ворог входить без перешкоди.

З наведених причин ми ставимо собі нашою найсвятішою метою обєднувати для вбудування української держави всіх Українців, яким дорого народне почуття, народна українська совість і честь. Ми переконані в сьому, що немає іншого шляху до державної незалежності України. А до всіх, які схочуть нас посуджувати о шовінізмі, ми вже тепер вілчимо: „Шкода, що ми всі Українці не були шовіністами, бо якби так було, то не Москалі були б тепер у Київі а Шоляки у Львові, тільки ми, Українці, були вже давно увійшли в арміями у Москву й у Краків і були в нашим одвічним ворогам подиктували такий мир, що йм раз на все відхотілося б уважати нас своїми рабами, багатом у своїх побідних колісниць і погноюм своєї культури.

Сучасне ліхоліття — це важкий крівавий іспит передовім для української інтелігенції. Вислідом цього іспиту буде просвітлення, яке створить загально українську народну єдність, ю одиноку трівку й непохитну основу української держави.

Підкарпатська Русь і Чехословаччина.

Як відомо, бувший губернатор Підкарпатської Русі, Д-р Г. Жаткович, мусів уступити зі своєї посади, і він відвідав до Америки. Тут його зразу ж було обрано предсідателем „Народної Ради Американських Русинів.“ Перед від'єднанням на прощальний вечір він сказав: „Я покидаю свій рідний край, але розпочату боротьбу за автомобільні права свого краю і народу буду провадити далі, і буду боротись аж до послидної букви мирового договору“.

15. серпня в Нью-Йорку відбулось засідання Народної Ради Американських Русинів, яка, заслухавши повідомлення д-ра Жатковича про становище

на Підкарпатській Україні, ухвалила одноголосно революцію, которую наставили за деякими скороченнями:

1. Народна Рада складає найцікавішу поділку й висловлює найбільше довірі п. Д-ру Жатковичу за його безкорисну, лояльну, патріотичну жертву та працю в інтересі Підкарпатської Русі.

2. Енергійно протестує та осуджує несправедливе, насловянське, повідомільне поводження і централістичну тактику Уряду Чехословаччини що до автономії та кордонів Підкарпатської Русі.

3. Жадає негайного виконання таких конкретних вимог:

- Знесення військового стану й цензури в Підкарпатській Русі.
- Перенесення скорих виборів до Сойму на основі закону, що дає виборче право лише тим, що до виборів прожили не менше, як 5 років на Підкарпатській Русі.
- Призначення губернатором Русинів Урядового підтвердження, що нижній кордон русино-словенський є тимчасовий.
- Прилучення зараз же до Підкарпатській Русі всіх русинських частин, які ще не прилучено до неї.
- Публічного признання, що остаточні кордони між Підкарпатською Русиною та Словаччиною буде вирішено на основі угоди 24. липня 1919 р. між п. п. Бенешом і Жатковичем, а не односторонньо й самовільно.
- Виправдання несправедливості, що їх вчинено русинам під час перевищує населення в лютому місяці 1921 р.
- Виключення з конституції Чехословаччини всіх тих частин, які порушують дух і значимість С.-Жарменського договору, і внесення до цієї конституції 10, 11, 12 і 13 §§ цього договору текстуально, а також і рішучою заяві, що ці §§ обов'язкові та можуть виконуватись днією після ухвалі та за дозволом Сойму Підкарпатської Русі.
- Обов'язкового урядового проголошення, що остаточно призначені урядників для Підкарпатської Русі не буде переведено до скликання Сойму Підкарпатської Русі.

А також, щоб в справах майна, фінансів та інших основних прав Підкарпатської Русі, не було зроблено в законах ніяких змін без згоди й дозволу Сойму Підкарпатської Русі; а щоб ті питання, по яких не дівде до порозуміння, передавано було на вирішення до Ліги Націй.

4. Народна Рада оголошує, що Підкарпатська Русь з 10/IX 1919 р. в правин член Ліги Націй, і право-мочна сама поставити спріану перед Лігою Націй.

5. Попереджує усіх русинів, що їхня кохана рідна земля, Підкарпатська Русь, зараз стоїть перед небезпекою втрачення основних своїх прав,

і це загрожує поступу й добробуту її, а тому закликає до матеріальній й моральній помочі, щоб Підкарпатська Русь в сираведливих народних межах, негайно, стала політично, культурно, економічно, адміністративно й народно автономікою, та щоб тільки русин був управителем в своїм господарстві.

Цю революцію було прийнято з величим піднесеним і ухвалено розіслати її до всіх держав світу, представниками і неспредставниками в Лізі Націй, а також ухвалено оголосити через пресу.

Подаємо що революцію без жадних міркувань, і не лише в дміністративного обов'язку, а для того, щоб про кризи, які чинять молоді Чехословаччина на Підкарпатській Русі нашому народу, було відомо.

Українська промисловість і поворот на Батьківщину.

Коли більшевіцькі держави своїх останніх днів і передмісяців вирішили перспективу повороту на Україну — цікаво поставити собі питання, яким „активом“ реальних засобів вдало відбудови Держави при поверненні на Батьківщину ми володіємо, бо „нас“ можна схарактеризувати одним словом — руїмо.

Хто дійсно може вести боротьбу з цею руїною, освітити її, установити господарський лад, налагодити правильне життя?

Цілком зрозуміло, що сей важкий тягар мають вести на себе наші промислові під кермою й за допомогою Уряду. Найбільш важливим завданням паде на долю наших цукроварів, бо цукроварні промисловість — це в нашій майбутності, бо в її підвалинах державного й національного добробуту.

В галузі світової продукції цукру Україна майже не має конкурентів. Між іншими, треба мати на увазі, що цукроварні промисловість увесь час находилася під егідою більшевиків; відомості, які одержують цукровари, свідчать про доволі гарний стан цукроварень.

Таким чином, при поверненні на Україну, мало зручніше цукроварна промисловість буде першим джерелом, з якого Держава одержить потрібну її підтримку на перших кроках її існування на рідному терені. Крім того, не треба забувати, що в існуванні української цукроварної промисловості зацікавлений закордонний капітал, головним чином бельгійський, тому ця промисловість повинна бути й джерелом для потрібних Державі позик.

Зазначимо все це, спітакаємо, що мусить зробити зараз на еміграції наші промисловці, маючи на увазі майбутній поворот на Україну?

Тепер вони розкидані майже по

всіх великих осередках. Є їх невелика кількість і у Відні.

Консолідація сила промисловів для сучасного мента має величезне значення, як у їх власнім інтересі, так і в інтересі Держави.

Утворення зараз на еміграції союзу промисловців України є на нашу думку скучним питанням часу. Осередком цього союзу з політичних і економічних міркувань має бути Відень, а філії його в інших осередках.

Обєднання промисловців в союз надасть їйому вагу правного інституту як застуника українського капіталу в очах світової буржуазії, дозвільши зробити потрібну підготовчу працю й на нашу думку буде тою підвалиною, на якій ми будемо будувати добробут нашої Батьківщини.

Е. Г.

Огляд преси.

„Українська Трибуна“ важується долею наших інтересів в Польщі, про долю яких ніхто не подбав, і немає навіть до кого звернутись, хтоб дав відповідь, чому це так трапилось.

Це щось просто неможливе.. Поки жилів й стримись, бо з такого стану річей виникне в людях іспарія, як — єдінно відомо — веде більш легкодуху, гедонічну й холісту публіку в більшовицькій інтелігеді. Так вона починає шукати хоч тимчасового порятунку й поради. Може через короткий час вона теж пошкодує й гірко розплакатись за цей свій крок, що заря вона не всталі спокійно обмислити справу, бо І горить кістяками рука владів.

І отож, як входимо в жахливу по своїм пасідкам сферу деморалізації!.. Чи думають про це ті, що стоять на горі? Чи думають про це ті громадські чинники, що сідіть уважно й сидіть відповідно політичним кризисам та отій нещасливій вояжії, які відійшли від життя?

А в ч. 131 Редакція „У. Тр.“ звертає увагу ще на одне питання, справді дуже цікаве, хоч і зазначене винесеною в іншому ділічі У. Н. Р.

Ії подільська, під гуцульською держави — наші сусіди, на територію которых викнула доля нехобитки нашої армії, — і не дуже хотять, а щанде й не можуть поставити до наших військ та інтернованих так, як би того вимагали хоч б під підмінкою відносин хоч би Польщі до нас. Польща спрощає після настрою дуже иррілюбно, й хто знає, на які уступки піде польський уряд, щоб розвантажити ту норожість, яка існує між війська та сірітськими правителствами.

Боже наше, після офіційної ліквідації нашого уряду ходи-ледве вдається досагнути дозволу на керуючий орган нашого біженецтва — Центральний Комітет.

Чого ж, справді не звільнили нас Польщу в того тижного стану, в якому вона в нас пошила? Сомів нам, і в союзі з пакі поблизу сірітськими республіками, вона заважала в пакі без згоди. Тепер дві України мають до неї претензії: формальні та моральні У. Н. Р., та формальні, та щільно реальні смію Р. С. Ф. С. Р. підкреплені, домагання У. С. Ф. С. Р.

Чого, справді, наша закордонна політика, про все міркуючи, не звернула своєї уваги хоч на Болгарію? Дружба наше держава, що одна з перших нашу незалежність визнала, що весь час, не дивлячись на що, в нашій справі

користаємося в усіх благ соціалізму! І даремно дехто в вас тепер того соціалізму відривається! Ні, панове, хоч ми його досягли головне через більшевиків, та вони, проводячи в життя свою соціалістичну програму — тим самим проводили і програму всіх вас інших: С.-Р., С.-Ф., С.-С., та інших С.-їв, і Бог знає, малих соціалістичні ідеали та довелося переводити в життя якомусь С.-їв, — на інший колір пофарбованому, то чи зробив би він те ліпше?

А що більшевики справді виконали те, що у всіх вас було написано по ваших програмах, та на що всі ви нас наставляли, мусите ви й самі призвати — призвати без підніжок заперечень.

Справді — чи не вчили ви мас, що машини, капітал, земля й інші знаряддя продукції — мусить бути вивласнено та передано на власність всьому народові?

Те зроблено. В нашій соціалістичній республіці на них немає права приватної власності. А що

ж в того доброго вийшло? І чи не через те „вивласнення“ все наше лихо? Бе коли не було так, то тепер наши правителі не поверталися назад, не віддавали назад власніків їхніх підприємств, не виголосували у нас „державного капіталізму“!

В земельній справі особливо відчули ми на своїй шкурі, що то значить соціалістичні оті засади.

„Земля нація — земля Божа“ — вчили ви нас і ще научували, як відбирати її від поміщиків, і як „соціалізувати“.

З того всього ми найдіши зроуміли науку як відбирати землю від поміщиків.

І одбрали! Та й що з того? Чом же тепер не тільки поміщиків але й наша власна земля лежить необроблена? Чом ви тепер не дасте нам поради, що в нею тою землею робити?

Або може, своє зробивши ви покладаєтесь тепер на нашу „народну“ мудрість — що народ мовляв сам вайде собі вихід? Ох до-

Послухайте ж бо: всі ви в усіх ваших програмах писали на першому місці: „соціалізм!“ Ріжници кольорами, на ріжких проперах було вено вписано, ви підкрашували свої пропори, самі на них перекрашувалися, підмальовувалися — скрізь кричали, гукали, промовідували, про все інше забули, ні про що інше не говорили, як тільки про соціалізм! Всі ви в канцелярії, з-за конторок, з-за шкільної лави, з кабінетів, з-за професорських катедр, ба-навіть часто в церковних олтарів — одного дня рантом нових соціалістами. Ріжници між вами не буде, не повинно було бути та по правді сказати їй не має ніякої. Адже для вас усіх одинаково цілем, одинаковою святынею, для чого треба жити й працювати, для чого всі слім треба всім вкладати — був та ще ніби й досі є — соціалізм!

І коли ви вчили

ї до нас доляко ставилася, зараз по брацькому пускає в свою хату пріамо Врангеля, армю „единіїї медіамі“ та іншої, що в останній війну разом з Сербами, Болгаром.

Неже ж Болгарія, крізь селла, в тіжку хилому уряду, інтелігії та вадів майбутньої армії солідарної УНР, не піддавшиаб по брацькому дверей своїх хат, щоб дати пітидуок Імпірії літній годині?

Неваже ж та сама Чехословаччина, що так дружною пройшли галицьку армію після її катастрофи, але так радо привітає зорі до себе нашу молодь до університетів, не постаралася би до них тих, яких вимагає й політична ділекогодівлює в політичних справах Сходу Європи й скількість економічних інтересів?

Може що не під?! Може, як вернути увагу та вживити заходів, — то в цих діяхах приймутъ хоч тих, яких одне Польський уряд має, відідає вимоги УСРСР, видавати їх межі своїй держави?

На чим веїт сидиш, того, кажуть, і пісню співай. А Ви, панове, що в тім засинки, яку відповідь даєте колись Матері-Україні, як вона словами гоголівського Тараса Бульби спитає Вас: „Що, сину, помогли тобі твої Ахії?“

„Українське Слово“ вмістило цікаву статтю „Між добрими сусідами“, в якій обговорює питання про відносини між Польщею та Румунією з одної сторони та Московицію з другої.

Рішучисть тону дипломатичних пот, яким об'єднані Польща та СРСР, викликала деякі сенсації... У позіті запахло порохом... Та сенсація не тривала одначе довго... Міжнародні політичні ходи заховали повний спокій, і ці чуткі барометри що віщують бурі в найближчі будничині. Чому?

Помінаючи питання про те, чи був-бійкий сенс для обох сторін, починаючи тіжку війну під Кінушу, мусило знати, що між Польщею і СРСР. Польською є не лише різка суперечності, головно на трупі міжнародної рижської уковці; а й то що між ними є дуже побажана спільність інтересів, розриву якої не бажає собі під Варшавою, ні в Москві. Слідкість цої спільноти інтересів є свідченням співнайсніх зацікавлень глибоких корінніх по цим і тіх бояців. Польща не забуде явно, що тільки більшевики привели її з величезним простором „руської“ землі між т.зв. лінією Керасова й границею ухопленою в Рівні, та що кожий інший режім у Москві варіація на ці землі; із другого боку на Кримі талярія прекрасно, як то вже тіні Польща спасали совети: в часі пастуши Кохчака, успіхів Денікіна й та офензиви Врангеля... Ще менше, очевидно, привідоми заміти неофіційні та прекрасно подумані і проведені замірима між СРСР. Румунією: зіба божевільний румунський політик бажав-би собі сьогодні уподку совєтського режіму у Москві й у скід за цим вимагати сирому Беслабі.

А Франція, хоч і ставиться найбільш негативно до сучасної Росії, однака жона противна поїздії, бо сама мусіла фінансувати її будучи у вельми скрутніх фінансів становищі. Ногаїд, що в цій голодовій моменті доволі добре штовхнути, що під Україні і в Москвіїві розгорілась певтаска контроверзія і зробила кінець тимчасовому режімові, пакріві фальшивими; в дійності голодна каса пактівій раб. В кожному разі, коли із Парижа запитували у Варшаві і Букрешті, чи спрайді зараз підходящий час приклади вогню до бочки пороху, то тут і там дали відповідь: обі ці держави не можуть, мовляв, в даних обставинах ризикувати війною. Одного тільки не будо в цих відповідях: із Польща із Румунією не призначається до цього, що вони не бажають собі уладку більшевизму в Росії й на Україні.

З усюбю виходить, що остання сварка між Варшавою й Москвою таки не пошиодить дальніми добрами сусідських вазенників на сході Європи. І так буде доти, доки це звітиться й

не досі новий чинник і не порушить оці політичної гармонії, на око дивоцилої, та в дійсності дуже тверезої. Кінець більшевизму в Росії ї па Україні підмінек, то пра вда, та він приде не з польської руки.

„Обмін Дело“ друкує листа від гуртка матерів з Росії. Наводимо з цього доклі уступки:

„Во імя Отець, Сина і Святого Духа піхай допоможе Світ дітям Росії. Ми, матері, напередодні смерті від голоду й ходом, прохласмо людів усього світу візнати автентичні наші діти, щоб їх не спікнути наша доля.“

Всі, хто має і втратив дітей! Всі, хто має і бойкіє втратити їх! Не вистаєте плахуки до нас, що бають за дітей своїх! Позбавте нас жаху й божевільно бачити їхню загибел! Світе! Відміни наших дітей! Відміни їх між нашого пекла, де юні без страху не смію говорити голосом про своїх батьків та братів, щоб не бути закученими за те, що вони не діти катів!

Салтів Божий! Задері Іх з рук богоодступниців і катів! Про нас підхуджайте. Для нас немає порятунку. Наше щастя, щоб діти були щасливі. Ми будемо сіти тим куском, що його відять наші діти! І сама смерт буде радістю, бо віруємо, що з того світу побачимо, як ростуть наші діти чесними в любові до батьківщини. Вам, людів всього світу, ми завіщуємо наші останні блага: прийтіть за нашими дітьми.

Діточки! Щасливі діти щасливих країн! Простіть і Ви за наших дітей. Ми не смеємо підписати наших імен, позійті із цого, де саме ми живемо, щоб не прогнівимо своїх катів.

Але, коли ми почуємо, що світ послав за нашими дітьми, ми приведемо їх до вас, і віджа сила не здерхати їх не перешкодить нам.“

Вражаємо за свій обовізок відзначити цей розлучний голос матерів з Московського соціалістичного раю.

Українське життя.

а) На еміграції.

Де Петлюра? „Укрпрес“ повідомляє, що Петлюра немає на терені Польської Держави.

„Варшавське сміття“. Інтерновані волки У. Н. Р. в Калініні з поводу стрілів Федака, послали до Генеральної адютантурі Начальника Панства таку телеграму:

„Старшини й козаки бувшої армії У. Н. Р., інтерновані в таборі ч. 10, глибоко обурені фактом довершеного замаху на Начальника Держави, Маршала Пілсудського, просять принести зануї їхньої гарячої любові для цілого польського народу і його голови, чого доказала пріамо У. Н. Р., продиваючи свою кров.“

На спомин відвідин табору інтернованих п. Пілсудським в травні ц. р. поставлено тими ж інтернованими спеціальній памяткові камінь.

Українські патроти. „Reichenberger Zeitung“ у своїм додатку до 226. ч. під заг. „Близкучий доказ найглибшого переконання та жовнірського почуття обовязку“ пише таке:

„Як подають нам з Німецького Яблонного (Deutsch-Gabel) під д. 23-го вересня, інтернована там українська бригада примушена побирати такі низькі платні, що не вистарчують на найнуженніші істнування. До укра-

їнських волів не можна примінити навіть популярної пословиці: За мало, щоб жити, за багато, щоб вмерти.“ Крім військової менажі (релюкту якої виносять на цілій день 3 кор. 40 сот.) дістають старшини без огляду на степень 5 кор. чес., мужва 50 сот.

денно; з того треба зацілити білля, однострай, черевики, міло та прання, а жокатим ще й удержати жінку та діти. Колиже дна 22. вересня виплачувано сі „високі платні“. то чеська стаційна команда зробила при тій нараді контролю стану бригади. Відчитано указ міністерства нар. оборони, на основі якого членам української бригади давиться нагоду, як найтаншим коштом та без всяких перепон, вернутися до краю. (І відомо, проголосило недавно польське правителство „амністію“ для всіх, що вертають туди добровільно.) Однака після передчитання указу за зазиву зголосувавши зачнували серед українських рядів гробова мовчанка; ні одна нога не рушилася щоб піти за привабливим покликом. Коли ж хвиля першого зачудовання із зачного нечуваного предложення перемінула, зачнуала понад осінніми ланами національна пісня Українців: „Не пора, не пора Москалеві й Лахові служити!“ Не місце тут обговорювати політичну основу указу; та отсєй вислід його — се піднесли примір самовідречення та бекористовності, бож сі інтерновані Українці волють серед незадідних обставин далеко від своєї рідні бідувати ніж під чужим прямом проживати поневоленими горожанами.“

При кінці німецька часопись ось так апострофує своїх читачів: „Німецький Міхель, чи не почуваєш нічого, коли читаєш ці стрічки?“ „Укр. Пр.“

З життя інтернованих у Польщі. В Калінінському таборі засновано школу бой-скautів, до якої мають зібрати дітей зо всіх таборів. — В Олександровському таборі закладено Мистецький гурток з метою взаємної допомоги, а також ознайомлення інтернованих з рідним українським мистецтвом.

Українські хлібороди в Румунії. В Букарешті зорганізувався „Союз українських хлібородів“. На чолі стоїть: б. член РС. Держ. Думи, п. Но-вицький, А. Білопольський, Гр. О. Капніст, І. Корніенко та М. Ірош. Союз стоїть на основі власної суверенної держави і працює в контакті з анальгічними хліборобськими організаціями у Відні, Варшаві, Празі, Парижі і т. п.

Паризький укр. інф. листок доносить, що укр. землевласники-хлібороди в Парижі М. Кочубей, Бобринський, Скаржинський — нині стоять на ґрунті самостійності України, вважаючи російську анархію постійною небезпекою. Успіху в акції свої вони не мають, бо франц. уряд і нині підтримує думку федерованої Росії, з гемонією Московщини.

народ“ — навчали ви нас. „Як не буде буржуазії, то й визискувати нікому буде.“

А скажіть на мілість Божу, хто визискує нас тепер? Хто забирає у нас все до останнього зерна, — нитки, — до віконних шиб у хатах? Як отакий порядок навчати? Ні, по правді, тоді, як напою брати „візискували буржуазія“ незрівняно легче нам жилося, ніж тепер, коли нас ніхто вже ніби пе „візискує“!

Тай ще казали ви, що коли ми зцінівши — буржуазію, то до влади прийде трудовий народ — селянство та робітництво. І от вже три роки як немає той буржуазії — й духу не чути — та хіба при владі стоїть трудовий народ? Хіба в отих „комбедак“, „продкомах“, „ревкомах“, „совдепах“, то що, правлять селянє або робітники? Та піколи, ні при яких царях, поміщиків та буржуазії не приїжджають робітників та селян, як тепер при соціалістичній „робітничо — селянській“ владі!

Виходити, що все, що робилося й робиться — йде так, як мусіло неминуче йти, щоб запровадити в життя ваші соціалістичні програми; виходити, що всі ви разом маєте те, чого самі хотіли!

Та ми — ті, кого ви звєте українським „трудовим народом“ — ми

Союз українських старшин засновано в Берліні. Союз аполітичний, з метою національного об'єднання та культурної й матеріальної взаємної допомоги, без різниць до якої з усіх армій належав старшини.

Україна, а не Малоросія. В Нараді на зборах „Южноросів“ в справі допомоги голодуючим в Малоросії, б. Гетьманський міністер, Ігор Кістяківський, запротестував проти вживання назви „Малоросія“ замість „Україна“.

Українська справа в французькому парламенті. Франц. депутат Гайяр де-Бансель повідомив листовно Брюні, що він має ще раз обговорити справу суверенної України в парламенті на наступній сесії.

б) На Радянській Україні.

Мастрої й життя на Рад. Україні. Населення поголовно, без усікого винятку, насторовоно проти большевиків і жадає і молить іншої своєї влади. Бажає національної міцної влади, сподіваючись від неї порядку, зажисту і краму. Треба сказати, що большевики жорстоко, в пекельний спосіб поборюють усійкий прояв повстань. На Україні був оголошений збрівський декрет: кожна хата, у якій буде виявлений дезертер або повстанець буде цілковито зруйнована — і дійсно: цілі села, цілі смуги сіл стоять зараз на Україні зруйновані, спалені. Отаке жорстоке відношення до большевиків до сіл, у яких буде повстання, дійсно пригніти населення і воно пригноблене почало спадіти повстань — і повстання притихи. Населення бойтися приймати повстанців, допомагати їм поживою, кіньми, свою молоддю.... Отаке відношення своїх і нелюдська жорстокість большевиків досліди такою повстання притихи. Зараз большевики стараються зловити отамана Струка і ведуть з ним переговори. Часи Гетьмана Скоропадського згадують на Україні, як часи справжнього, багатого, культурного і досить спокійного життя. Оті карательні експедиції за часів останнього Гетьмана, якими так колять очі гетьманському урядові, згадують, як експеси; вони вініціюють періодніння з постійними жорстокими карніми експедиціями большевиків. На Україні за останній рік незвичайно виросла національна свідомість, як серед міщенства, так і особливо ярко серед селянства. Селянине не розуміється московської мови і чужинці на селах, які балакають по московські, просто треба тікати: їм не вірять і їх підозрюють. Характерно одначе, що ріжні накази влади роблять пражінни, як що писані в московській мові. Це вже така комедія звичка... Еміграцію на Украї

великі гроши, а то що й краще за ріжні річи, можна вимінити все необхідне. Великий брак залишого товару: сокир, донат, особливо пилок, гвіздки, терпугів, кос, серпів і т. н.; тому селяні дуже охоче вимінюють на ці річи поживу. Селяни, однаке, тепер стали дуже перебірчими, вередують і уже які небудь річи не хотять брати: давай їм нове, намите, шовкове чи взагалі річ, яка підходить „до моди“. Немає паперу на цигарки, це дуже цінна тепер річ, тому в більшості на цигарки йдуть, на жаль, книжки. Взагалі селяни дуже забагаті коштом міста, всього мають досить. В хатах можна бачити дорогі м'ягкі меблі, пініна, роялі, великі зеркала, багату місійську одежду. Село має силу грошей у ріжних валютах, які цілком добре розібрають. Культурний рівень українського села також побільшився — численні агітатори, мітінги, промовці зробили своє діло і село значно поступило вперед.

„У. С.«

Вісти з Одеси. Болгари-хлібороби та огородники, що повернулись з України, оповідають, між іншим, що на поміщицьких землях порік такий буряк, що селяни покинули обробляти землю. Селянство доїдає останні запаси. В поміч ніхто не вірить, тай поміч зовнішня вже запінилась. Раніше заможні селяни, своєчасно до нитки пограбовані, явлюються нині сільським метивим пролетаріатом. Вони сдаються в групи, грабують скотину в селян середників, убивають і тут же ділять здобич. Так йде життя в селі — посеред грабунів та озброєних сутічок.

Цукроварні повертається власникам. Харківські „Ізвестії“ подають, що Сов. уряд постановив повернути цукроварні попереднім власникам на умові, щоб 10-15 відсотків виробленого цукру віддавалось, як аренда платня, в користь уряду.

На Катеринославщині з 15 великих заводів працює тільки три: Макіївський, Луганський (патронний) і Петровський, що мають паливо. Останні ж 12 або зовсім палива не мають, або мають його дуже мало.

Повертають з України. Російські голодуючі селяни, що повтікали на Україну, і не вдається тут, потроху починають повертатись до дому, сподіваючись на американську поміч.

Підмога продкомам на Україні. Командир червоної армії на Україні Фрунзе, заявив, що на Україні в проводьчій роботі бере найкращіші участь червона армія. На підмогу продкомам кинуто цілий ряд червоних загонів з метою матиску в разі затримки що до сдачі податку а також для охорони сенінних пунктів.

Контрибуція на поміч голодним. Сов. влада в Київі наложила на населення півторамісячову конгрібцю для допомоги голодним, яка має бути виплачена в 3 дні.

Комісаром Камянецького укр. університету призначено гімназіального вчителя з Тернополя (Галичина), п. Сидоряка. Свою працю „червоний ректор“ почав з того, що звільнив проф. Клещацького.

в) На українських землях.

Українці і польський перепис населення в Галичині. Українці відмовлялися подавати відомості і здебільшого писали: „Не виникнуло тому, що після розпорядку Польської Ради Міністрів з дня 9. червня 1921 р. (Діяник уст. дер., ч. 58, час. 368) — перепис населення має відбутися в межах Польської Держави. А по думці Сан-Жерменського договору і ухвали Ліги Народів з дня 23 лют. 1921 р. Східна Галичина лежить поза границями Польської Держави.“

„За атентат у Львові.“ В с. Чорний острів, Бобрецького пов. селяни власним коштом збудували пам'ятник на честь забитих в тому селі українських жовнірів. Польська влада заборонила відкрити пам'ятника і зняла таблицю з іменами полеглих. А оце не що давно військові особи підкопали фундамент, вирягли коні і розвалили пам'ятник, при чому справці казали, що це „за атентат у Львові“.

Справа Ст. Федака. Слідство в справі замаху йде далі. Слідча поліція заспана анонімними довісами на українців. Переведені численні труси й країти, не лише у Львові, а навіть в Кракові. Уявлено йдосі до 20 осіб, між ними д-р В. Ішурат і проф. Галущинський. Стан здоров'я Федака дуже лихий, в наслідок заподіяних йому побоїв. Його тримають за пильною сторожею в окремій камері. Дозволено приносити харчі, при умові, що той, хто приносить, склонтував страву; так боиться, що Федака не буде отруєно.

В Бразилії и. Прідентополіс гіднота українська тижнева газета „Інформація“, яку видав „Видавична Спілка“ (Адреса: Brasil, Paraná, Prudentopolis, Pracia).

ЗІ СВІТУ.

Вирішення справи Горішньої Сілезії. Ліга Націй прийняла рішення про поділ Горішньої Сілезії не на користь Германії. Майже увесь промисловий район перейшов до Польщі. В звязку з таким рішенням курс відмінної марки сильно піав.

Германський рейхс канцлер Вірт заявив, що вирішення сілезького питання все німецьке населення зустріне, як насильство і тяжку несправедливість. Наслідком цього буде не спокійний розвиток краю, а лише постійні заколоти та чнари. — Німеччина нітрачує: 86% камінного вугілля, 75% виробу олова, несе нову втрату виробу цінка, а також тратить копальні срібла. Що до залізного промислу, то Німеччина втратила б на користь Польщі 63%.

Австро-Угорський оружний конфлікт, в справі передачі до Австро-Угорщини-Бургенланду, що ледін не призначено до війни між цими державами. Полагоджено в той спосіб, що Угорці забирають з Бургенланду свої війська, а Австро-Угорщина згодилася на плебісцит в місті Еденбургі та його околицях. Еденбург в одно з визначніших міст в Бургенланді.

Між Албанією та Юго-Славією пришло до озброєних сутічок в окolinaх Дібри та Призрену з причини неподолення Албанії кордонами, виначеними ще в 1913 році.

В Польщі. Інтернація II. I. С. в справі договору між Польщею та Росією. Заключений між Польщею та Росією договір, по якому Польща зобовязалася видалити за межі Польщі 14 осіб, що провадили ворожу акцію проти большевиків, не тільки викликав велике обурення в соціалістичній пресі, яка вважає договір поразкою, і втручавшися в внутрішні справи Польщі, а навіть інтерніяція до Міністра Закорд. Справа: 1. Чи дійсно договір такий було заключено 1 л. 2. Як що це правда, то на якій підставі п. Міністр Зак. Справ звісся в імені Річинополітії Польської, права авілю (захоронки) у відношенню до певної категорії чужовеців, що перебувають в Польщі.

Фінансовий стан Австро-Угорщини. В Австро-Угорщині вже 70 міліардів корон в обігу. В Польщі ця сума дійшла до 150 міліардів, і до того ж що дні друкується 700 міліонів марок.

В справі видачі Махна. Румунський уряд на ноту Раковського відповів, що, хоч між Румунією та Україною й немає ще конвенції про видачу злочинців, але можна було в відповіді Махна порозумітися, лише в тому разі, коли уряд УСРР сповістив про прикмети Махна, про ті злочини, які він заподіяв, а крім того, зобовязався не розстрілювати його.

Доля еміграції. В Константинополі зареєстровано 2218 повій в російських емігрантів; серед них з середньою освітою 22%, і з вищою — 3%.

Настрої в Росії. „Общевільно-друковий листа з Петрограду від відомої на всю Росію особи, в якому ця особа пише: „Единий спосіб ліквідації большевиків — удар по Петрограду, і Європа здивується, до якої міри це легко становиться, бо большовики варах дуже слабі. Серед селянства великий нахід до монархізму, але якісний невіризаний, не-продуманий; кого й як вибрати в тому не розбираються. Республіканська інтелігенція, безсильно лютує, що все скінчиться пайтажкою диктатуру або мо-

пархію. Сподіватися на внутрішній переворот неможливо. Найкращим була б інтервенція, а в російських вождів немає віри. Надія одна, що прийде германська армія й наведе порядок, бо про французів кажуть, що вони дуже захищаюті з пінціями і нічого не зможуть зробити, а до англичан-величезна не-навист.

В Москві прожиточний місячний мінімум — 1,350.000 руб... Ціни такі: фунт хліба 3—4 т., рижу 22 т., масла 40 т., порося 250 т., корова 20 міл., кінь 30 міліонів. Коробка сіриків 800 р. Пострігтисі і поголитись 2500 р.

Поміч Росії. Брюссельська конференція з представників 23 держав визнала, що фінансова поміч необхідна, але при умові контролю через представників окремих держав. Конференція визнає необхідністі посилки до Росії експертів — „техніків“, які б простудіювали на місці справу перевозки й доставки хліба в голодні місцевості. З огляду на домагання Сов. Росії дістати повідомку, конференція радить бути надзвичайно обережними в цьому питанні, і стягти такі передумови: 1. Привернення нормальної продукції в Росії, вільна торговля в закордоні і збільшення праці; 2. Довірія Сов. Уряду не може бути доки він не признає всі існуючі й будучі борги Росії, і 3. Позичка має бути використана тільки на довід тих харчів, які конференція вкажатиме по-тривимісій після заяви своїх експертів.

Збирання продовбатну в Росії не виникає сподіванок. Хліб зібрано коло 40 міл. пудів, тобто 15% норми, картоплі заготовлено 15 міл. пуд... Місця, які з мільчарських продуктів зібрано 30—35% призначеної норми.

Заборонено віз до Росії всім, кому вони не мають на 3—4 місяці.

Курс грошей в Сов. Росії. 26. IX. встановлено офіційний курс закордонних валют для розрахунків та вимін. Найдорого де-які, найдорожчі поширені валюти: ф. штерл 231.600 р., долар 62.400 р., фр. франц. 4.400 р., фр. швейц. 10.750 р., австр. кор. 55 р., нім. мар. 600 р., пол. м. 15 р., чеш. кор. 760 р., рум. лір 725 р., італ. ліра 2050 р., тур. ліра 41.700 р. Золотий руб. 30.000 р., срібний 4000.

Останні вісті.

Як півдомляє Ава, Конференцію Амбасадорів, яка мала перевести в діло рішення Ради Союза Народів в справі Гіршої Сілезії, і оставил хвили підложені. Виявилось, що концепція в провіріти питання з юридичного боку і в тій цілі виведено з Львонду визначного англійського юриста Мекінга Кабінет Дра Вірта хоче уступити. Німецька марка сильно падає.

При виборах до міської ради в Берліні партії несоціалістичні здобули більшість мандатів

В Москві невідомі люди убили члена польської комісії для повтору полонених і збігів, Фронцкевича, і його власній помешкання.

Хроніка.

Конференція укр. трудової партії. Дня 14 с. к. відбулася в помешканні укр. запомог. Комітету у Відні загальна конференція членів української трудової партії на основі нового регулювання затвердженою Народній Комітетом у Львові. По відні уступаючої президії та по основнім елементах про сучасно міжпартиєві положення українсько-галицької справи представника галицького Ураду Др-Костя Левицького приступлено до вибору нової управи закордонної організації партії. До Комітету увійшли: Лев Левицький голова, Осип Карапович, містоголова, Петро Карманський, секретар, Осип Ганічак, Др. Роман Перфецький, Др. С. Дистрианський і М. Дольницький як виділові, В. Біберович, Др. О. Марічак і Н. Крохмаль як, заступники виділових.

Прощання з Кошовим „Січі“. 13 с. к. представники укр. робітничо-руханкової та „Січі“ в помешканні бувшої української станції пошанували скромним вечею всого кошового, п. хор. Мельника, в причині відіїзду його до Галичини. В числі гостей були основоположники українських „Січей“ п. д-р Трільовський, „провідник“ п-ні Черкасенкова, головний руханковий керований і Негович. Прагля „Січі“ відіїздила до монастиря Мельника не призначається, а навколо спершу проходжується під головним керованим тимчасового заступника кошового Неговича.

Дорожнічна у Відні. В суботу, 15 с. к. надвечір відбулася велика демонстрація з приводу дорожнічі в деяких місцях X Bezirk'у. Демонстра-

вали проти спекуляції та штучного підвищення цін. При розгоні демонстрантів обізброєні поліції та під час арештування діякою в демонстрації приходило до бомбардування поліції камінами, а одного обер-важіана палашом зруйнуто ножем в стегно. По одержаних відомостях, організованою Відні було в стороні від демонстрації акції. Демонстрували головним чином роздроблені багаті молоді хлопці та підлітки.

В неділю 16. X. 1921 р. в помешканні „Єдності“, відбулися збори представників укр. відн. еміграції скликані в ініціативі п. Жука та п. Д. Левицького в справі становіща тих українських земель, що перебувають зараз під чужою окупацією: польською, румунською та чеською. Збори розпочалися під головуванням п. Левицького рефератором п. Жука. Знайдувши теже становіще українців в Галичин